

Kiállítás nyílt a Fekete-házban

Kiállítások megnyitóján ritkán látható tömeg gyűlt össze pénteken délután a Móra Ferenc Múzeum cserkészettörténeti összeállításának „debütálásán”, a Fekete-házban. A negyvenegy éve főszozatolt diákmozgalmról hazánkban ez az első gyűjtemény, ám nem csupán ez a különlegesség jellemzi a kiállítást. *Marosvári Attila* ugyanis rendkívül összefogott, tartalomgazdag és áttekinthető kiállítást rendezett — *Gergely Ferenc* és *Papp Emil* voltak a konzultánsai —, és ráadásul *Benda Kálmán* történész, az Akadémia Történettudományi Intézetének főmunkatársa szép megnyitóval örvendeztette meg a hallgatóságot.

Az alábbiakban földézzük a cserkészet hazai történetének néhány fejezetét, s a történelmi tényeket kiegészítjük *Benda Kálmán* nem kevésbé tényszerű szavaival:

A cserkészet a századfordulótól jelentkező polgári reformpedagógia terméke. E nevelési elgondolás központjában az öntevékeny fiú áll, aki testi és lelki fejlődését mindig szem előtt tartva a kiegyensúlyozott életre törekszik. A cserkészet alapelveit *Robert Baden-Powell*, angol tábornok vetette papírra, romantikus történetekben elrejtve példázatait.

„Az angol, tábornok azon tűnődött el, hogyan lehetne visszavinni az embereket a természetbe — mondotta *Benda Kálmán*. A civilizált-ság és az igénytelen városi élet nyúgta el, a bezártság-ból akarta kimenteni a fiatal-ságot. Azt a kérdést tette föl: hogyan lehetne visszaadni az embernek a méltó-ságát? *Baden* a katonás formába a romantikus élet ké-lekeit is bevonta, így szerve-zete nem vált katonai jel-legűvé. Elsődleges célja sz-e rint, fegyelmzett, egészsé-ges embereket akart nevel-ni.”

Magyarországon már 1910-ben megjelentek az első búrkalapos csoportok. A mozgalom elindítóit között katolikusokat, protestánsokat és zsidókat egyaránt találunk. A lendületes fejlődés megakadt az első világháború lövészárkain. Belső viták is nehezítették a mozgalom életét, azután a tessék-lássék

A magyar cserkészet története

működő szövetség helyett megalakult a Magyar Cserkészcsapatok Háborús Bizottsága, amely a megmaradt csapatokat fogta egybe: közhasznú munkákat végeztek, beteget szállítottak, futárszolgálatot teljesítettek. A Tanácsköztársaság idején előtérbe került egy vállaltalan és katonás jellegű cserkészmozgalom létrehozásának gondolata. A proletárdiktatúra cserkészeit az úttörőmozgalom kezdeményezőinek is nevezhetjük.

„A cserkészet — lényegének köszönhetően — első-sorban a városi fiatalság körében hódított. Az alapelvek rendkívül szigorúak voltak, könyörtelenül kizárták azt, aki megsértette az előírta-kat. Az egyenruha, a törvény nemzetközi — a keresztény humanizmus parancsait követelték meg a vezetők —, de a mozgalom maga mé-lyen nemzeti volt. A nem-zetköziséget az fejezte ki, hogy minden cserkész test-vér volt, a nemzeti jelleget pedig az ország ismeretének igénye, a nemzet tisztelte-nek megkövetelése domborította ki.”

Az ellenforradalom korában komoly erőfeszítésekre volt szükség a mozgalom politikamentességének megőrzésére. 1926-ban rendezték a magyar cserkészet első nagy seregszemlét, a me-gyeri Nemzeti Nagytábort, melyen közel 8000 magyar cserkész mellett 11 nemzet 235 cserkésze vett részt. 1931-ben már világtalálkozót rendeztek Gödöllőn.

„Nemcsak a gimnáziumi fiatalságból szerveződött a cserkészet, hiszen a legelső-k között lépett be a mozgalom-ba a csepeli munkásifjúság. A cserkészek minden hét-végét kint töltötték a természetben, próbákat teljesítet-tek, edződtek.”

A fasiszmus németországi uralomra jutásától egyre fokozódott a jobboldali nyomás, majd a negyvenes évek elejétől már szüntelenül támadások érték a cserkészetet. Már a konzervatív körök is a búrkalap lecserélését, a cserkészet zsidótlánítását követelték.

„Ma szívesen megfedekez-nek arról, hogy a cserkészek indították el a néptánc és a tárgyi néprajz értékeinek megmentését. A háború sze-le polarizálta a cserkészetet is. Egy részük tudatosan kapcsolódott a népi mozgalomhoz, hiszen már a har-mincas évek elejétől a cser-készet szerves része volt a falujárás és a paraszti népművelő regősmozgalom.”

A nagypolitika alakulása 1948 tavaszáig tette lehetővé a cserkészet fennmaradását. A katolikus egyház elleni baloldali támadás egyik cél-táblája lett a cserkészmozgalom.

„A háború után teljesen egysíkúan kezelték a cserkés-zet történetét. A fasiszta egyesület szintjére süllyesz-tették le ebben a megítélés-ben. Holott, sohasem szolgált pártot, nem csapódott egyetlen politikai mozgalomhoz sem. Embert és magyart akart alakítani. Ezek a cé-lok ma is vállalhatók.”

(A kiállítás teljessé tétele érdekében a múzeum letétbe vesz bármilyen tárgyi doku-mentumot.)

Diusztus Imre

Mosolyrend rózsaszállal

Szombaton avatták a leadott javaslatok alapján Nemzetközi Mosolyrend második hazai lovagját. A Lengyelországból elindult kezdeményezés nyomán, a világban már több mint háromezren részesültek ebben a kitüntetésben a gyerekek szavazatai alapján. Az idén

leadott javaslatok alapján Janikovszky Éva író-nő részesült ebben a kitüntetésben. Tiszadobon Radoslaw Ostrowicz, a Kurier Polskie főszerkesztője, a Mosolyrend Nemzetközi Kuratóriumának elnöke egy rózsaszállal ültötte lovaggá az írónőt.

Vizsga vastapssal

Sikeres vizsgaelőadáson adtak számot tudásukról a Tömörkény gimnázium táncművészeti szakos növendékei szombaton délután a Kisszínházban. Már a nyitó táncjelenet tűzbe hozta a közönséget, hiszen a *Mozart*, *Händel*, *Rameau* zenéjére korabeli kosztümökben táncoló fiatalok valódi színházi légkört teremtettek. Az előadáson az intézet zeneművészeti tagozatos növendékei is közreműködtek. Örömmel hallgattuk Boismortier két barokk táncát, *Nagy Gabriella*, *Szirmai Márta*, *Scultéty Andrea* tolmácsolásában, *Mozart Figaró házassága*, című operájából pedig *Kiss Erika* és *Rajta Erzsébet* énekelt ket-tőt. A vonószekerek *Aracsi László* tanár vezetésével szerzett szép percek a közönségnek: *Händel Rinaldo* című operájából *Huszár Barbara* énekelt áriát, igen kultúráltn, *Strauss Rózsa-lovagjának* keringő is nagy tapsot kaptak a közönségtől.

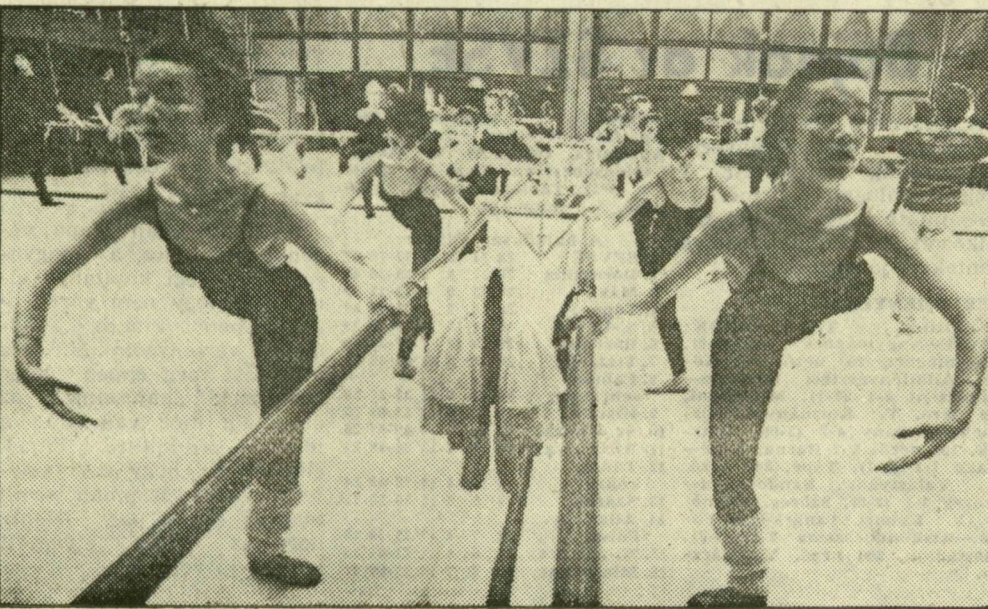
A táncprodukciókat a fiatalos érdeklődés és a tánc-cért, balettért lelkesedő tanulók lendülete jellemezte. Így kerülhetett egymás mellé cigánytánc, *Duke Ellington* zenéjére készült koreográfia, *Rahmanyinov: Variációk egy Paganini-témára* balettrészlet, vagy éppenséggel *John Kander-Fred Ebb: Chicagó* című musicaljéből

két részlet. Koreográfiát *Tanács István* és *Ménesi Gabriella* is készített, a be-tanítás *Uggyai Ilona* balettmester, *Tanács István* néptánc-tanár, *Galkó Bence* oda-adó munkáját dicséri.

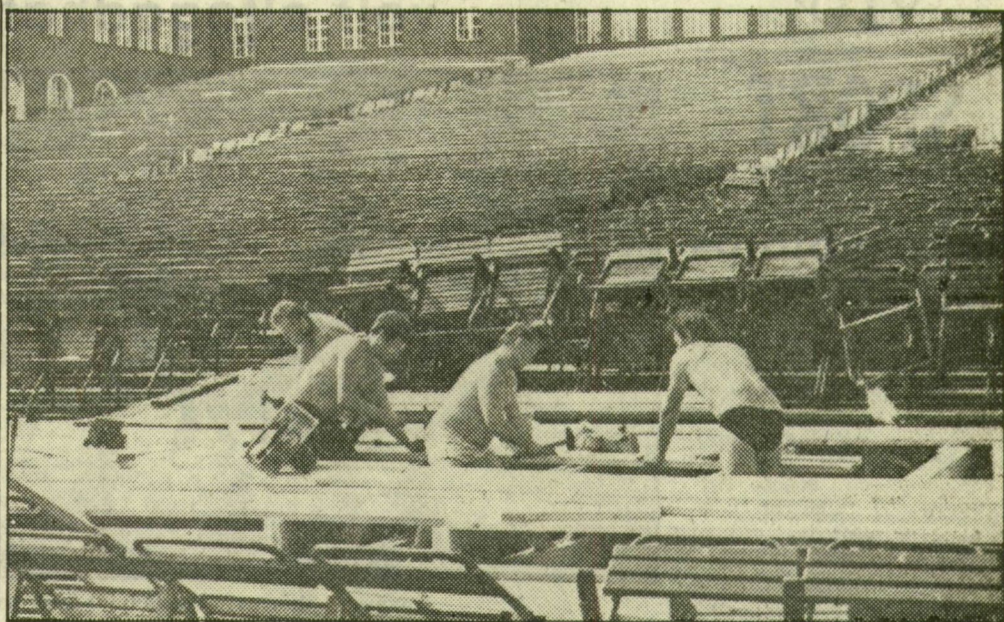
Jegyezzük meg a táncosok nevét is: *Wlassits Éva*, *Visnyay Noémi*, *Fürjes Henriette*, *Rákóczi Krisztina*, *Novák Beáta*, és az egyszál fiú, a rendkívül dinamikus, *Lendvai Zsolt*; vendégsze-replőként pedig a Szegedi Balett tagja, *Kolep Zoltán*.

Polner Zoltán

(Nagy László képei a próbán és a vizsgaelőadáson készültek.)

Fesztivál előtt

Miközben a képen látható famunkások, fürdőnadragra vetkőzve, a nyarat idézik, nemcsak itt, a Dóm téren, hanem az ország más pontjain is megkezdődtek az idei Szegedi Szabadtéri Játékok próbái. Próbái, melyekhez éppúgy hozzátartoznak a nézőtéri följújtások — ezúttal az első páholyor teljes deszkázatát ki kell cserélni, mivel itt legnagyobb a terhelés, ám gazdaságosan, hiszen a még használható léceket a nézőtér más pontjain építik be —, mint a konkrét színpadi előkészületek. A július 21-i nyitódarabnak, a *Bestia* ösbemutatójának próbáit egyelőre Pesten tartják a Rock Színház különböző alkalmi helyiségeiben, illetőleg a BVSC sporttelepén: ide szállítják a már alkalmilag elkészült díszletjelzéseket, jelmezeket. A napokban hozzálátanak a *Don Carlos* főszereplőinek ruháihoz, melyeket *Márk Tivadar* tervezett, sőt, a *Csiksmolyó* passió úgynevezett kiegészítő díszleteihez is, melyek a várszínházi előadás színpadképét növesztik a szegedi monstre-adottságokhoz. Még a *Nyomorultakkal* van

a legkevesebb gond, hiszen a tavalyi előadás tartozékai rendelkezésre állnak. Egy szóval pillanatnyilag a műszaké a főszerep, a nézőtér följújtások, közben dolgoznak az asztalosok, lakatosok, varrók, hamarosan munkához látnak a díszletfestők, hogy mire július 13-án birtokba veszik a színpadot a *Bestia* közreműködői, „terített asztal” várhassa őket.

A jelekből ítélhetően idén is komoly érdeklődés mutatkozik a szegedi fesztiválnyíránt. Lemérhető ez a Kis Jenő utcai jegyiroda forgalmán. Minthogy ezúttal úgy módosítottak a játékrenden, hogy általában csütörtök, péntek, szombat a Dóm téri előadások napja, vasárnap pedig az újszegedi és a tanácsközi udvari rendezvényeké, a szombatokra úgy szólnak alig lehet jegyet kapni, a vasárnapiak döntő többsége elkel — a *Fesztiválságból*, *Nagy-Bandó Andrá*s és *Dinyés József* műsorából például a tervezett egy helyett négyet kell tartani — a szegedi és környékbeli érdeklődőket arra biztatják, hogy a csütörtöki bemutatókra kérjenek belépőket.

*

A városi KISZ-bizottság, és az Express Ifjúsági és Diák Utazási Iroda, valamint a Szegedi Ifjúsági Ház már megkezdte huszonket-

A szín-re érkezők megtekinthetik a szabadtéri előadások közül a *Bestia* című rockoperát is.

Royal kávéház

Egy magyar—perzsa festő

A kávéház ez évi évadzáró estje *Kazanlár Amin Emil* filozófus-festő-nyelvészé. A művész 1939-ben született, Teheránban. Édesanyja a nagyváradi születésű ismert perzsa műfordító, *Baranyi Angéla*, aki nagy gondot fordított magyar neveltetésére. Teheránban, apja és családja környezetében ötvöződött tudatába e két kultúra. A ma már kilenc nyelvet beszélő művész neveltetésében a magyar, a perzsa és a francia nyelv játszott a főszerepet. Iskoláit Teheránban végezte festeni is itt tanult, századunk egyik leghíresebb iráni miniaturistájának, *Hosszein Behzad* mesternek volt tanítványa. 1962 óta Magyarországon él, *Ország Lilinél* tanulta tovább a festészetet, miközben filozófiatörténetből doktorált.

Az esten a művész tíz képét mutatják be, amelyek a keleti, valamint az európai hitvilágok és kabalisztikák témakörét illusztrálják. (A kabala a héber ábécé 22 betűjén alapul. Ebből 7 az erény, 7 a tévedés, 7 pedig az élet hét szituációjának szimbóluma. Az utolsó pedig a világ rendjét megteremtő erőt jelzi.)

Az est vendége lesz *Mihálffy Balázs Abdel Rahman*, a magyar iszlám sejkje, aki a kairói Al Azhar egyetemen szerezte a sejkoklevelet. Segítségével és egy videófilm-bejátszással betekínhetnek az esten részt vevők a magyarországi iszlám életébe.

Kazanlár Amin Emil legutóbbi — Csepel Galériában — nyílt kiállítását *Mihálffy Balázs* nyitotta meg — között a következőkkel: „A művész szerteágazó sokoldalúsága mércét állít a képek szemléli elé, akik képei *uraimának megértésén* nem csupán saját érzelmentükrözödsüket, hanem a hit-, hagyomány- és mítoszvilág felismerésén, vagy fel nem ismerésén keresztül saját tárgyi tudásukat is lemérhetik. Képei hídak alkotnak hitek közt, kultúrák közt, emberek közt, istenek közt és világok közt...”

Az est házigazdája *Koroncz Ágnes*, a Magyar Rádió spanyol szekciójának vezetője. Az érdeklődőket invitálja a ma 6 órakor kezdődő műsorra az estek szerkesztője:

Szondi Ildikó